

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
INOM HUSHÅLLSSERVICE
2005**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN INOM HUSHÅLLSSERVICE
2005**

© Utbildningsstyrelsen 2005

Edita Prima Oy

Helsingfors 2005

ISBN 952-13-2558-5 (häft.)

ISBN 952-13-2559-3 (pdf)

DNR **8/011/2005**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **30.3.2005**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.4.2005 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN INOM HUSHÅLLSSERVICE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen inom hushållsservice. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.4.2005 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS

Kirsi Lindroos

Överinspektör

LEA LAKIO

Lea Lakio

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen inom hushållsservice	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen inom hushållsservice och grunderna för bedömningen.....	10
1 § Städservice i hemmen	10
a) Krav på yrkesskicklighet	10
b) Mål och kriterier för bedömningen	10
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
2 § Textil- och klädvårdsservice i hemmen	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Mål och kriterier för bedömningen	13
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	15
3 § Kostservice i hemmen	16
a) Krav på yrkesskicklighet	16
b) Mål och kriterier för bedömningen	16
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	18
4 § Assisterande service och skötsel av ärenden	19
a) Krav på yrkesskicklighet	19
b) Mål och kriterier för bedömningen	19
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	21
5 § Gårdsplans- och trädgårdsservice	21
a) Krav på yrkesskicklighet	21
b) Mål och kriterier för bedömningen	21
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	23

6 §	Reparations- och underhållsservice i hemmen	24
	a) Krav på yrkesskicklighet	24
	b) Mål och kriterier för bedömningen	24
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	26
7 §	Företagsamhet inom branschen för hushållsservice	27
	a) Krav på yrkesskicklighet	27
	b) Mål och kriterier för bedömningen	27
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	28
BILAGA	Beskrivning av yrket	29

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erforderade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN INOM HUSHÅLLSSERVICE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen inom hushållsservice utgörs av tre valfria examensdelar. Examen är klar när de tre examensdelarna har avlagts med godkänt betyg.

EXAMENSDELARNA

Examinanden skall välja tre av följande delar:

1. Städservice i hemmen
2. Textil- och klädvårdsservice i hemmen
3. Kostservice i hemmen
4. Assisterande service och skötsel av ärenden
5. Gårdsplans- och trädgårdsservice
6. Reparations- och underhållsservice i hemmen
7. Företagsamhet inom branschen för hushållsservice

KRAVEN PÅ YRKESSKICKLIGHET I YRKESEXAMEN INOM HUSHÅLLSSERVICE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

I yrkesexamen inom hushållsservice är kraven på yrkesskicklighet (punkt a) uppbyggda utgående från uppgifts- och färdighetsområden inom arbetslivet. Målen för bedömningen (rubrikerna med fet stil i punkt b) anger de för yrkesskickligheten centrala områden eller funktioner, som bör ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Bedömningskriterierna (punkt b) anger för sin del hur examinanden förväntas klara sig i sitt arbete. Sätten att påvisa yrkesskicklighet (punkt c) fastställer kraven för avläggande av fristående yrkesprov för ifrågavarande examensdel och kraven för bedömningen av yrkesproven.

Organiserandet av fristående examina baserar sig på den plan för arrangemang av fristående yrkesprov som respektive läroanstalt utarbetar. De fristående yrkesproven skall härledas ur examenskraven och uppgifterna i dem skall planeras så att de fyller de centrala kraven på yrkeskompetens och i yrkesproven skall de områden eller funktioner som framläggs i målen för bedömningen ingå. De fristående yrkesproven skall visa examinandens förutsättningar och förmåga att omvandla och tillämpa sina kunskaper och färdigheter i föränderliga situationer. Platsen där de olika examensdelarna avläggs skall vara så beskaffad att examinanden där kan utföra sina uppgifter så att det är möjligt att på ett tillfredsställande sätt konstatera att examinanden har uppnått den prestationsnivå som har fastställts i bedömningskriterierna för ifrågavarande examensdel.

För att examinanderna skall kunna påvisa sin yrkesskicklighet skall för var och en av dem omsorgsfullt utarbetas en individuell plan för de fristående yrkesproven (UBS:s föreskrift 47/011/2000). Planen skall utarbetas enligt examensgrunderna för yrkesexamen inom hushållsservice. Denna examen bedöms för en examensdel i sänder, så att examinandens yrkesskicklighet jämförs med kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel och med den i bedömningskriterierna fastställda prestationsnivån. Vid bedömningen av de fristående yrkesproven insamlas material för bedömningsbeslutet.

Bedömningsmaterialet insamlas systematiskt och främst enligt kvalitativa metoder, utgående från de yrkesmässiga färdigheter som examinanden påvisar i arbetssituationen. Bedömningsbeslutet som gäller om prestationen är godkänd eller underkänd görs utgående från det insamlade materialet vid ett trepartsbaserat bedömningsmöte (med representanter för arbetsgivare, arbetstagare eller självständiga yrkesutövare och lärare). I varje examensdel godkänns den prestation som motsvarar den prestationsnivå som är fastställd i bedömningsgrunderna.

För att göra bedömningen enhetlig fastställer vederbörande examenskommission den slutliga linjedragningen för bedömningen av yrkesskickligheten. Kommissionen får dock inte ändra grunderna för bedömningen. För att säkerställa den riksomfattande kvalitetsnivån för dessa examina är den som anordnar fristående yrkesprov skyldig att tillstålla vederbörande examenskommission en plan för fristående examen inom hushållsservice för godkännande innan de fristående yrkesproven anordnas. Examenskommissionen fattar beslut i tolkningsfrågor, t.ex. om platserna för de fristående yrkesproven är lämpliga för avläggande av ifrågavarande examensdel och om de fristående yrkesproven är tillräckliga.

Yrkesproven avbryts om examinanden med sin verksamhet äventyrar klienternas säkerhet eller om examinanden allvarligt nonchalerar sin egen eller arbetsgemenskapens säkerhet.

För de olika examensdelarna är kraven på yrkesskicklighet, målen och kriterierna för bedömningen och sätten att påvisa yrkesskicklighet följande:

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden rådgör sakkunnigt och yrkesmässigt med klienten om städningen i hemmet, respekterar i all sin verksamhet klientens egendom, privatliv, seder och vanor och utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt.</p>	<p>Verksamhet i klientens hem</p> <ul style="list-style-type: none"> • preciserar arbetsbeställningen tillsammans med klienten och/eller förmannen, bedömer möjligheterna att verkställa det beställda arbetet och kommer vid behov med egna förslag och motiverar dem • uttrycker sig begripligt, tydligt och klientfokuserat och ber vid behov klienten ge noggrannare uppgifter om arbetena • kan definiera situationer i vilka klienten inte förmår fungera som förhandlings- och avtalspart (t.ex. på grund av demens eller sjukdom) och handlar så som situationen kräver • uppträder vänligt, finkänsligt och fördomsfritt • utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt • ger genom sitt väsen och sin verksamhet en tillförlitlig och yrkesmässig bild av sig själv och/eller av sin arbetsgivare och av sitt yrkesområde • iakttar tystnadsplikt • verkställer arbetsbeställningen på överenskommet sätt och inom överenskommen tid
<p>Examinanden utför yrkesmässigt den regelbundna städningen av hemmet utgående från klientens behov och önskemål och arbetar hygieniskt och systematiskt med beaktande av den övriga verksamheten i hemmet.</p>	<p>Regelbunden städning av hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • utför regelbunden städning av hemmet, som omfattar städning av köket, WC- och tvättutrymmena samt av bostadsrummen, dammsugning och/eller avtorkning av golven, avtorkning av kontaktytor och andra ytor samt vädring och byte av sängkläder och bäddning • utför arbetena i den ordningsföljd som verksamheten i hemmet och den hygieniska aspekten kräver • väljer städmetoderna (torr, fuktig eller våt metod eller tvätt) och rengöringsmedlen utgående från smutsens art, ytmaterialet, rummets storlek och användning samt den tid som står till förfogande • använder rengöringsmedel, städredskap, städmetoder och städmaskiner ekonomiskt och effektivt

	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar klientens eventuella allergier i sin verksamhet och vid sitt val av rengöringsmedel • använder vatten sparsamt och beaktar ytmaterialens vattentålighet • rengör, underhåller och ställer tillbaka de använda städtextilierna, städredskapen och städmaskinerna till deras platser • utför sitt arbete flexibelt utgående från vad verksamheten och situationen kräver • bedömer resultatet av sitt arbete
<p>Examinanden utför den grundliga städningen av hemmet utgående från klientens behov och önskemål och arbetar hygieniskt och snabbt med beaktande av den övriga verksamheten i hemmet.</p>	<p>Grundlig städning av hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • utför en grundlig städning av hemmet, som omfattar grundlig rengöring av köket, WC- och tvättutrymmena inklusive stankläsen samt bastun, rengöring av möblerna, vädning och/eller rengöring av hemmets textilier, tvätt eller tätning av fönstren, vid behov avlägsnande av damm från taken och från andra högt belägna ställen och från kylapparaturen samt grundlig rengöring och skyddsbehandling eller vård av golven • rengör ventilationsventilerna och rengör och byter vid behov filtret i spisfläkten • utför arbetena i den ordningsföljd som verksamheten i hemmet och den hygieniska aspekten kräver • väljer städmetoderna (torr, fuktig eller våt metod eller tvätt) och rengöringsmedlen utgående från smutsens art, ytmaterialen, rummets storlek och användning samt den tid som står till förfogande • använder dammsugare, högtrycksaggregat och golvvårdsmaskin och ger maskinerna regelbunden service • använder rengöringsmedel, städredskap, städmaskiner och städmetoder ekonomiskt och effektivt • beaktar klientens eventuella allergier i sin verksamhet och vid sitt val av rengöringsmedel • använder vatten sparsamt och beaktar ytmaterialens vattentålighet • rengör, underhåller och för tillbaka de använda städtextilierna, städredskapen och städmaskinerna till deras platser

	<ul style="list-style-type: none"> • utför sitt arbete flexibelt utgående från vad verksamheten och situationen kräver • bedömer resultatet av sitt arbete
Examinanden känner till de vanligaste gröna växter som förekommer i hemmen och sköter dem enligt klientens anvisningar.	<p>Skötsel av gröna växter</p> <ul style="list-style-type: none"> • ser för sin del till att de gröna växterna har goda tillväxtmöjligheter (t.ex. genom att avlägsna damm och torra blad) • sköter de gröna växterna enligt överenskommelse genom att vattna, duscha, klippa ned eller gödsla dem • känner igen de gröna växternas vanligaste sjukdomar och skadegörare och kan enligt överenskommelse bekämpa dem • byter vid behov till ny blomjord och/eller kruka • skyddar under sitt arbete omgivningen, rengör redskapen och krukorna efter användningen och städar arbetsplatsen
Examinanden känner till olika slag av metaller som förekommer i föremål och på ytor i hemmet och kan rengöra metallerna.	<p>Rengöring av metallföremål och metallytor</p> <ul style="list-style-type: none"> • rengör matbestick, serveringskärl, ljusstakar, pokaler och vaser av metall • rengör metallytor, t.ex. diskbord, spiskupor och skyddsplåtar framför eldstäder • ger vid behov klienten råd om förvaringen av silverföremål
Examinanden iakttar anvisningarna om arbets säkerhet och ser till säkerheten på sin arbetsplats, utför sitt arbete så att det skonar miljön och är ergonomiskt riktigt samt beaktar inverkan av sin arbetsprestation på företagets resultat.	<p>Säkerhet, ekonomiskt tänkande, god ergonomi och verksamhet som skonar miljön vid städarbetet i hemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder behövlig skyddsutrustning och ändamålsenliga skyddskläder och arbetskor • kontrollerar att de elapparater som används är trygga • ser till att arbetet inte medför fara för att klienten skall törna emot något eller snava och att arbetet inte innebär en kemisk risk för klienten • sorterar det avfall som arbetet förorsakar utgående från klientens anvisningar och från rekommendationerna för området • använder rengörings-, skydds- och/eller behandlingsmedel enligt bruksanvisningarna och beaktar också aspekterna på arbetarskydd, ekonomi och miljö • underlättar sitt arbete genom att använda ergonomiskt riktiga arbetsställningar och

	arbetsredskap och genom att rytmisera arbetet <ul style="list-style-type: none"> • utför sitt arbete på överenskommet sätt och inom överenskommen tid och använder resurserna sparsamt
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i delen Städservice i hemmen är att examinanden yrkesmässigt verkställer regelbunden och grundlig städning av hemmet och därvid beaktar klientens behov och önskemål. Examinandens val och användning av städmetoder, städredskap och rengöringsmedel samt att arbetet utförs systematiskt, hygieniskt och tryggt med hänsyn till miljön och god ergonomi bedöms vid autentiska arbetsituationer i klienternas hem. Användningen av högtrycksaggregat och golvvårdsmaskiner kan bedömas i en läroanstalt om en lämplig plats inte kan ordnas för de fristående yrkesproven.

Uppgifterna i de fristående yrkesproven utarbetas utgående från kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel. Uppgifterna skall utarbetas så att det är möjligt att bedöma målet för bedömningen av varje del av examen enligt de i examensgrunderna framställda kriterierna. De fristående yrkesprovets omfattning och längd är tillräcklig när det är möjligt att bedöma samtliga mål för bedömningen. Examinandernas kunnande jämförs inte sinsemellan utan vars och ens sätt att arbeta jämförs med de i examensgrunderna fastställda kriterierna för bedömning. Yrkesproven godkänns när examinanden utför sitt arbete enligt dessa kriterier. Bedömningen verkställs genom att bedömarna följer med och iakttar examinandens arbete i autentiska arbetsituationer. Skriftliga uppgifter används inte vid dessa yrkesprov.

De fristående yrkesproven avslutas med en bedömningsdiskussion i vilken examinanden deltar tillsammans med arbetsgivar-, arbetstagar- och lärarbedömarna. Under bedömningsdiskussionen bedömer examinanden sitt arbete och sitt kunnande samt slutresultatet av arbetet och erhåller respons från bedömarna i dessa frågor.

2 § Textil- och klädvårdsservice i hemmen

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden rådgör sakkunnigt och yrkesmässigt med klienten om de uppgifter som gäller textil- och klädvårdsservicen i hemmet, respekterar i all sin verksamhet klientens egendom, privatliv, seder och vanor och utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt.	Verksamhet i klientens hem <ul style="list-style-type: none"> • preciserar arbetsbeställningen tillsammans med klienten och/eller förmannen, bedömer möjligheterna att verkställa det beställda arbetet och kommer vid behov med egna förslag och motiverar dem • uttrycker sig begripligt, tydligt och klientfokuserat och ber vid behov klienten ge noggrannare uppgifter om arbetena • kan definiera situationer i vilka klienten inte förmår fungera som förhandlings- och avtalspart (t.ex. på grund av demens eller sjukdom) och handlar så som situationen kräver

	<ul style="list-style-type: none"> • uppträder vänligt, finkänsligt och fördomsfritt • utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt • ger genom sitt väsen och sin verksamhet en tillförlitlig och yrkesmässig bild av sig själv och/eller av sin arbetsgivare och av sitt yrkesområde • iakttar tystnadsplikt • verkställer arbetsbeställningen på överenskommet sätt och inom överenskommen tid
<p>Examinanden tvättar klientens tvätt utgående från klientens behov och önskemål, utför sitt arbete omsorgsfullt och arbetar hygieniskt vid sin hantering av såväl orena som rena plagg. Examinanden efterbehandlar och reparerar tvätten enligt klientens behov och önskemål.</p>	<p>Textil- och klädvårdsservice i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • tvättar klientens tvätt, som bl.a. omfattar kläder, linnekläder, sängkläder, borddukar, gardiner och mattor • sorterar tvätten enligt nedsmutsningsgrad, färg, material och skötselanvisningar • avlägsnar vid behov fläckar från plaggen före tvätten • väljer tvättmedlet utgående från tvättens art och doserar tvättmedlet enligt bruksanvisningen • tvättar vid behov textilier för hand • fyller och använder tvättmaskinen på ett ekonomiskt och ändamålsenligt sätt • torkar tvätten på rätt sätt, t.ex. på plant underlag, på klädhängare, i torktumlare eller i torkskåp • efterbehandlar tvätten enligt klientens önskemål genom att t.ex. stryka plaggen med strykjärn eller strykmaskin eller mangla dem • beaktar klientens eventuella allergier vid sitt val av kemikalier • för den rena tvätten till förvaring till för den avsedda platsen på det sätt som klienten önskar • kan reparera fel som har uppstått vid tvätten (kan bl.a. för hand eller med symaskin sy sömmar som har gått upp, reparera länkar och sy i knappar som fattas)
<p>Examinanden rengör textilkädda möbler eller mattor med en trycksköljningsmaskin.</p>	<p>Användning av trycksköljningsmaskin</p> <ul style="list-style-type: none"> • föreslår klienten att textilkädda möbler eller mattor vid behov rengörs med en trycksköljningsmaskin • använder en trycksköljningsmaskin för rengöring av textilkädda möbler eller mattor • rengör maskinen efter användningen

<p>Examinanden känner till de vanligaste materialen för skor och kan vid behov rengöra och vårda olika slags skor.</p>	<p>Skovård</p> <ul style="list-style-type: none"> • rengör skor av olika material • känner till olika medel för skovård och kan vid behov sköta skor av olika material • uppmanar vid behov klienten att anlita skomakerservice
<p>Examinanden kan uppmana klienten att anlita tvättinrättningarnas service när skötselråden för textilier kräver det eller när det med tanke på produktsäkerheten är nödvändigt eller ekonomiskt sett förnuftigt.</p>	<p>Användning av tvätteriservice</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till ortens tvätteriservice och ger klienten råd om användningen av servicen • kan tolka skötselanvisningarna för textilierna och vet när endast kemisk tvätt är lämplig för en produkt • kan bedöma sin förmåga att rengöra textilier som saknar skötselanvisningar, t.ex. gamla textilier eller andra värdefulla textilier • kan bedöma när t.ex. hemmets torkningsmöjligheter för tvätten är otillräckliga och det är förnuftigt att föra tvätten till en tvättinrättning
<p>Examinanden iakttar anvisningarna om arbets säkerhet och ser till säkerheten på sin arbetsplats, utför sitt arbete så att det skonar miljön och är ergonomiskt riktigt samt beaktar inverkan av sin arbetsprestation på företagets resultat.</p>	<p>Säkerhet, ekonomiskt tänkande, god ergonomi och verksamhet som skonar miljön vid textil- och klädvårdsservicen i hemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder behövlig skyddsutrustning och ändamålsenliga skyddskläder och arbetsskor • kontrollerar att de elapparater och elektriska anordningar som används är trygga och informerar om eventuella fel • ser till att arbetet inte medför fara för att klienten skall törna emot något eller snava och att arbetet inte innebär en kemisk risk för klienten • sorterar det avfall som arbetet förorsakar utgående från klientens anvisningar och från rekommendationerna för området • använder tvättmedel enligt bruksanvisningarna och beaktar också aspekterna på arbetarskydd, ekonomi och miljö • underlättar sitt arbete genom att använda ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsredskap och genom att rytmisera arbetet • utför sitt arbete på överenskommet sätt och inom överenskommen tid och använder resurserna sparsamt

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i delen Textil- och klädvårdsservice i hemmen är att examinanden tvättar och sköter klientens tvätt och därvid beaktar klientens behov och önskemål. Sorteringen, tvätten, torkningen och efterbehandlingen av kläderna samt att arbetet utförs hygieniskt och tryggt med hänsyn till miljön och med god ergonomi bedöms vid autentiska arbetssituationer i klienternas hem. Rengöring av textilkädda möbler eller mattor med en trycksköljningsmaskin kan bedömas i en läroanstalt om en lämplig plats inte kan ordnas för de fristående yrkesproven.

Uppgifterna i de fristående yrkesproven utarbetas utgående från kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel. Uppgifterna skall utarbetas så att det är möjligt att bedöma målet för bedömningen av varje del av examen enligt de i examensgrunderna framställda kriterierna. De fristående yrkesprovets omfattning och längd är tillräcklig när det är möjligt att bedöma samtliga mål för bedömningen. Examinandernas kunnande jämförs inte sinsemellan utan vars och ens sätt att arbeta jämförs med de i examensgrunderna fastställda kriterierna för bedömning. Yrkesproven godkänns när examinanden utför sitt arbete enligt dessa kriterier. Bedömningen verkställs genom att bedömarna följer med och iakttar examinandens arbete i autentiska arbetssituationer. Skriftliga uppgifter används inte vid dessa yrkesprov.

De fristående yrkesproven avslutas med en bedömningsdiskussion i vilken examinanden deltar tillsammans med arbetsgivar-, arbetstagar- och lärarbedömarna. Under bedömningsdiskussionen bedömer examinanden sitt arbete och sitt kunnande samt slutresultatet av arbetet och erhåller respons från bedömarna i dessa frågor.

3 § Kostservice i hemmen

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden rådgör sakkunnigt och yrkesmässigt med klienten om de uppgifter som gäller kostservicen i hemmet, respekterar i all sin verksamhet klientens egendom, privatliv, seder och vanor och utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt.	Verksamhet i klientens hem <ul style="list-style-type: none">• preciserar arbetsbeställningen tillsammans med klienten och/eller förmannen, bedömer möjligheterna att verkställa det beställda arbetet och kommer vid behov med egna förslag och motiverar dem• uttrycker sig begripligt, tydligt och klientfokuserat och ber vid behov klienten ge noggrannare uppgifter om arbetena• kan definiera situationer i vilka klienten inte förmår fungera som förhandlings- och avtalspart (t.ex. på grund av demens eller sjukdom) och handlar så som situationen kräver• uppträder vänligt, finkänsligt och fördomsfritt• utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt• ger genom sitt väsen och sin verksamhet en tillförlitlig och yrkesmässig bild av sig själv

	<p>och/eller av sin arbetsgivare och av sitt yrkesområde</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikt • verkställer arbetsbeställningen på överenskommet sätt och inom överenskommen tid
<p>Examinanden tillreder hemlagad mat ekonomiskt, utgående från klientens behov och önskemål.</p>	<p>Tillredning av hemlagade måltider</p> <ul style="list-style-type: none"> • planerar maten enligt de finländska näringsrekommendationerna och enligt klientens önskemål • kommer överens med klienten om anskaffningen av råvaror och förnödenheter • anskaffar vid behov råvarorna och förnödenheterna enligt klientens anvisningar • väljer, förbehandlar och använder råvarorna på ett ekonomiskt och ändamålsenligt sätt • granskar dateringarna på de aktuella livsmedlen och bedömer sensoriskt om de kan användas • väljer matlagningsmetoderna enligt näringsmässiga kriterier och/eller enligt klientens önskemål och motiverar sitt val • använder utrustningen och maskinerna i köket på ett ändamålsenligt sätt vid matlagningen och rengör dem efter användningen • utför sitt arbete enligt kraven på hygienkompetens och beaktar i synnerhet sin handhygien • ser till ordningen och snyggheten på sin arbetsplats under arbetets gång • lägger upp maten och förvarar den på rätt sätt och väljer en för situationen lämplig dukning • städar arbetsplatsen efter arbetets slut (t.ex. diskar kärlen, torkar av spisen och skåpen)
<p>Examinanden planerar och tillreder måltider enligt klientens specialdiet.</p>	<p>Tillredning av måltider med specialkost</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillreder måltider enligt klientens anvisningar och önskemål (bl.a. vid allergier) • kontrollerar i varudeklarationen att livsmedlen är lämpliga för den aktuella dietmåltiden • skaffar sig de nyaste uppgifterna om den ifrågavarande dieten och om hur dietmaten i praktiken skall tillredas
<p>Examinanden bakar bakverk enligt klientens önskemål.</p>	<p>Bakning i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • bakar olika slag av mat- och kaffebröd • kan baka för infrysning

<p>Examinanden planerar tillsammans med klienten en traktering av gäster och verkställer den.</p>	<p>Arrangemang för traktering av gäster i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • planerar traktering av gäster t.ex. på en högtidsdag eller en helgdag • tillreder eller anskaffar det som skall serveras • dukar bordet på ett för situationen lämpligt sätt • dekorerar hemmet vid behov • håller sig inom den överenskomna budgeten
<p>Examinanden iakttar anvisningarna om arbets säkerhet och ser till säkerheten på sin arbetsplats, utför sitt arbete så att det skonar miljön och är ergonomiskt riktigt samt beaktar inverkan av sin arbetsprestation på företagets resultat.</p>	<p>Säkerhet, ekonomiskt tänkande, god ergonomi och verksamhet som skonar miljön vid kostservicen i hemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder behövlig skyddsutrustning och ändamålsenliga skyddskläder och arbetskor • kontrollerar att de elapparater som används är trygga • ser till att arbetet inte medför fara för att klienten skall törna emot något eller snava och att arbetet inte innebär en kemisk risk för klienten • sorterar det avfall som arbetet förorsakar utgående från klientens anvisningar och från rekommendationerna för området • använder sparsamt energi i sitt arbete • underlättar sitt arbete genom att använda ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsredskap och genom att rytmisera arbetet • utför sitt arbete på överenskommet sätt och inom överenskommen tid

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i delen Kostservice i hemmen är att examinanden tillreder hemlagad mat och arrangerar traktering av gäster med beaktande av klientens behov och önskemål. Valet, hanteringen och användningen av råvarorna, kännedom om matlagningsmetoderna, kunskaper om specialdieter, planmässighet i arbetet, hygien och säkerhetsaspekter samt hänsyn till miljön och god ergonomi bedöms vid autentiska arbetssituationer i klienternas hem. Tillredningen av måltider med specialkost kan bedömas i en läroanstalt om en lämplig plats inte kan ordnas för de fristående yrkesproven. Under den förberedande utbildningen har examinanden skaffat sig ett hygienkompetensintyg, som betraktas som en del av de fristående yrkesproven.

Uppgifterna i de fristående yrkesproven utarbetas utgående från kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel. Uppgifterna skall utarbetas så att det är möjligt att

bedöma målet för bedömningen av varje del av examen enligt de i examensgrunderna fastställda kriterierna. De fristående yrkesprovets omfattning och längd är tillräcklig när det är möjligt att bedöma samtliga mål för bedömningen. Examinandernas kunnande jämförs inte sinsemellan utan vars och ens sätt att arbeta jämförs med de i examensgrunderna fastställda kriterierna för bedömning. Yrkesproven godkänns när examinanden utför sitt arbete enligt dessa kriterier. Bedömningen verkställs genom att bedömarna följer med och iakttar examinandens arbete i autentiska arbetssituationer. Skriftliga uppgifter används inte vid dessa yrkesprov.

De fristående yrkesproven avslutas med en bedömningsdiskussion i vilken examinanden deltar tillsammans med arbetsgivar-, arbetstagar- och lärarbedömarna. Under bedömningsdiskussionen bedömer examinanden sitt arbete och sitt kunnande samt slutresultatet av arbetet och erhåller respons från bedömarna i dessa frågor.

4 § Assisterande service och skötsel av ärenden

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden rådgör sakkunnigt och yrkesmässigt med klienten om de uppgifter som gäller assisterande service och skötsel av ärenden, respekterar i all sin verksamhet klientens egendom, privatliv, seder och vanor och utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet, snabbt och klientcentrerat.</p>	<p>Verksamhet i klientens hem</p> <ul style="list-style-type: none"> • preciserar arbetsbeställningen tillsammans med klienten och/eller förmannen, bedömer möjligheterna att verkställa det beställda arbetet och kommer vid behov med egna förslag och motiverar dem • uttrycker sig begripligt, tydligt och klientfokuserat och ber vid behov klienten ge noggrannare uppgifter om arbetena • kan definiera situationer i vilka klienten inte förmår fungera som förhandlings- och avtalspart (t.ex. på grund av demens eller sjukdom) och handlar så som situationen kräver • uppträder vänligt, finkänsligt och fördomsfritt • utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet, snabbt och klientcentrerat • ger genom sitt väsen och sin verksamhet en tillförlitlig och yrkesmässig bild av sig själv och/eller av sin arbetsgivare och av sitt yrkesområde • iakttar tystnadsplikt • verkställer arbetsbeställningen på överenskommet sätt och inom överenskommen tid
<p>Examinanden hjälper klienten att klara av de dagliga aktiviteterna, känner till servicesystemet i området och kan skaffa sig uppgifter om systemet t.ex. av den myndighet som har hand om grundtrygg-</p>	<p>Hjälp till klienten i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • sporrar och stödjer klienten att klara sig själv och hjälper vid behov klienten • hjälper klienten att bl.a. sköta sin personliga

<p>heten, i ett bibliotek eller på internet.</p>	<p>hygien, klä av och på sig och inta sina måltider</p> <ul style="list-style-type: none"> • ser till att boendemiljön är trygg genom att t.ex. vid behov ordna mera fritt rörelseutrymme för klienten • känner till de vanligaste hjälpmedlen vid nedsatt rörelseförmåga och för dagliga aktiviteter och vet hur de används • hjälper vid behov klienten till en sakkunnig person som kan fastställa behovet av hjälpmedel • kan få fram uppgifter om servicen i området och handleda klienten i att utnyttja den • hjälper vid behov klienten att utarbeta olika slag av dokument, antingen för hand eller på dator
<p>Examinanden hjälper klienten att tryggt röra sig utanför hemmet och sköta sina ärenden.</p>	<p>Hjälp till klienten utanför hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • hjälper klienten att röra sig utomhus eller att delta i olika slag av sammankomster, aktiviteter och fritidsintressen • känner till de vanligaste hjälpmedlen vid nedsatt rörelseförmåga, vet hur de används och kan vid behov underhålla dem • hjälper klienten att sköta ärenden i ämbetsverk, utnyttja hälsovårdsservicen eller sköta butiks-, bank- eller postärenden • kan grunderna i första hjälp
<p>Examinanden sköter ärenden på klientens vägnar och känner till de krav som ställs på skötseln av ärendena.</p>	<p>Skötsel av ärenden på klientens vägnar</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter ärenden på klientens vägnar i ämbetsverk, apotek, butik, bank eller post • upprättar en fullmakt • hanterar klientens tillgångar och pengar omsorgsfullt och dokumenterar penninganvändningen för klienten • känner till praxis för läkemedelsrecept och förklarar förfarandet för klienten • presenterar nya, trygga och ekonomiska alternativ för klienten (t.ex. i fråga om livsmedel, banker)
<p>Examinanden iakttar anvisningarna om arbets säkerhet och ser till säkerheten på sin arbetsplats, utför sitt arbete så att det skonar miljön och är ergonomiskt riktigt samt beaktar inverkan av sin arbetsprestation på företagets resultat.</p>	<p>Säkerhet, ekonomiskt tänkande och god ergonomi vid assisterande service och skötsel av ärenden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder ändamålsenliga skyddskläder och arbetsskor • ser till att arbetet inte medför fara för att

	<p>klienten skall törna emot något eller snava</p> <ul style="list-style-type: none"> • underlättar sitt arbete genom att använda ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsredskap samt de hjälpmedel som finns i klientens hem och genom att rytmsera arbetet • utför sitt arbete på överenskommet sätt och inom överenskommen tid och använder resurserna sparsamt
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i delen Assisterande service och skötsel av ärenden är att examinandena hjälper klienten i vardagens sysslor och gör det lättare för klienten att röra sig samt sköter ärenden inom och utom hemmet och därvid beaktar klientens behov och önskemål.

Klienterna utgörs av barn och ungdomar, personer i arbetsför ålder och åldringar, både de som är friska och de som har begränsad funktions- eller rörelseförmåga. Hjälpen till klienterna att lättare kunna röra sig och hjälpen i vardagens aktiviteter samt skötseln av ärenden, trygghet, hänsyn till miljön och god ergonomi bedöms vid autentiska arbetssituationer i klienternas hem och i de miljöer där de rör sig. Innan det fristående yrkesprovet för denna examensdel godkänns skall examinandena uppvisa ett förstahjälpkort Fhj 1, som utgör en del av det fristående yrkesprovet.

Uppgifterna i de fristående yrkesproven utarbetas utgående från kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel. Uppgifterna skall utarbetas så att det är möjligt att bedöma målet för bedömningen av varje del av examen enligt de i examensgrunderna framställda kriterierna. De fristående yrkesprovets omfattning och längd är tillräcklig när det är möjligt att bedöma samtliga mål för bedömningen. Examinandernas kunnande jämförs inte sinsemellan utan vars och ens sätt att arbeta jämförs med de i examensgrunderna fastställda kriterierna för bedömning. Yrkesproven godkänns när examinandena utför sitt arbete enligt dessa kriterier. Bedömningen verkställs genom att bedömarna följer med och iakttar examinandens arbete i autentiska arbetssituationer. Skriftliga uppgifter används inte vid dessa yrkesprov.

De fristående yrkesproven avslutas med en bedömningsdiskussion i vilken examinandena deltar tillsammans med arbetsgivar-, arbetstagar- och lärarbedömarna. Under bedömningsdiskussionen bedömer examinandena sitt arbete och sitt kunnande samt slutresultatet av arbetet och erhåller respons från bedömarna i dessa frågor.

5 § Gårdsplans- och trädgårdsservice

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden rådgör sakkunnigt och yrkesmässigt med klienten om de uppgifter som gäller gårdsplans- och trädgårdsservicen, respekterar i all sin verksamhet klientens egendom, privatliv, seder och vanor och utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt.</p>	<p>Verksamhet i klientens hem</p> <ul style="list-style-type: none"> • preciserar arbetsbeställningen tillsammans med klienten och/eller förmannen, bedömer möjligheterna att verkställa det beställda arbetet och kommer vid behov med egna förslag och motiverar dem • uttrycker sig begripligt, tydligt och klientfokuserat och ber vid behov klienten ge noggrannare uppgifter om arbetena • kan definiera situationer i vilka klienten inte förmår fungera som förhandlings- och avtalspart (t.ex. på grund av demens eller sjukdom) och handlar så som situationen kräver • uppträder vänligt, finkänsligt och fördomsfritt • utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt • ger genom sitt väsen och sin verksamhet en tillförlitlig och yrkesmässig bild av sig själv och/eller av sin arbetsgivare och av sitt yrkesområde • iakttar tystnadsplikt • vet vilka arbeten som kräver speciell sakkunskap och därför skall utföras av yrkeskunniga personer • verkställer arbetsbeställningen på överenskommet sätt och inom överenskommen tid
<p>Examinanden sköter gräsmattan och eventuella trädgårdsland på klientens gårdsplan, stenläggning och plattbeläggning på gården samt träd, buskar och planteringar.</p>	<p>Skötsel av gräsmatta och planteringar</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter gräsmattan (krattar, klipper, gödslar, kalkar, reparerar) • sköter (frukt)träd, buskar, växter och trädgårdsland genom att t.ex. klippa, gödsla, rensa och vattna • kan utföra de uppgifter som hör till skörden • använder vid behov växtskyddsmedel • granskar redskapens och maskinernas skick innan arbetet inleds • använder, rengör och underhåller vid behov bevattningsutrustning, handredskap, gräsklippare och elapparater och ställer dem tillbaka på sina platser efter användningen

<p>Examinanden putsar och ställer i ordning gångvägarna, konstruktionerna och utomhusmöblerna på klientens gårdsplan.</p>	<p>Underhåll av gårdsområden och av konstruktioner på gårdsplanen</p> <ul style="list-style-type: none"> • sopar och krattar och/eller skottar snö och sandar gångvägarna • putsar och sköter plattbeläggningar och stenläggningar • putsar och underhåller vid behov konstruktioner och möbler på gårdsplanen • granskar och rensar takrännorna vid behov • sköter om snyggheten och ordningen i föråden • rengör och underhåller de använda arbetsredskapen och ställer dem tillbaka på sina platser
<p>Examinanden sköter återvinningen och hanteringen av avfallet.</p>	<p>Avfallshantering och återvinning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan inleda och sköta efterbehandlingen av avfallet hos klienten, t.ex. sortering och kompostering • väljer tillsammans med klienten konsumtionsformer som skonar miljön • utnyttjar nätverket för återvinning • utnyttjar vid behov det organiska avfallet från gårdsplans- och trädgårdsarbetena genom att kompostera det eller hacka det till flis • ser till att plast- och riskavfall återvinns • ser till snyggheten och ordningen när det gäller avfallskärnen och uppsamlingsplatserna för avfall
<p>Examinanden iakttar anvisningarna om arbets säkerhet och ser till säkerheten på sin arbetsplats, utför sitt arbete så att det skonar miljön och är ergonomiskt riktigt samt beaktar inverkan av sin arbetsprestation på företagets resultat.</p>	<p>Säkerhet, ekonomiskt tänkande, god ergonomi och verksamhet som skonar miljön vid gårdsplans- och trädgårdsservicen i hemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder behövlig skyddsutrustning och ändamålsenliga skyddskläder och arbets skor • kontrollerar att de elapparater som används är trygga • ser till att arbetet inte medför fara för att klienten skall törna emot något eller snava och att arbetet inte innebär en kemisk risk för klienten • sorterar det avfall som arbetet förorsakar utgående från klientens anvisningar och från rekommendationerna för området

	<ul style="list-style-type: none"> • utför sitt arbete ekonomiskt och håller sig till den överenskomna kostnadsberäkningen • använder kemikalier enligt bruksanvisningarna och beaktar också arbetarskydds- och miljöaspekterna • underlättar sitt arbete genom att använda ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsredskap och genom att rytmisera arbetet • utför sitt arbete på överenskommet sätt och inom överenskommen tid och använder resurserna sparsamt
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i delen Gårdsplans- och trädgårdsservice är att examinanden sköter klientens planteringar och gräsmattor och underhåller gårdsområdena och konstruktionerna på gården och därvid beaktar klientens behov och önskemål. Skötseln av planteringarna och gräsmattorna, underhållet av gårdsområdena och konstruktionerna på gården, säkerhet, hänsyn till miljön och god ergonomi bedöms vid autentiska arbetssituationer hos klienterna.

Uppgifterna i de fristående yrkesproven utarbetas utgående från kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel. Uppgifterna skall utarbetas så att det är möjligt att bedöma målet för bedömningen av varje del av examen enligt de i examensgrunderna framställda kriterierna. De fristående yrkesprovets omfattning och längd är tillräcklig när det är möjligt att bedöma samtliga mål för bedömningen. Examinandernas kunnande jämförs inte sinsemellan utan vars och ens sätt att arbeta jämförs med de i examensgrunderna fastställda kriterierna för bedömning. Yrkesproven godkänns när examinanden utför sitt arbete enligt dessa kriterier. Bedömningen verkställs genom att bedömarna följer med och iakttar examinandens arbete i autentiska arbetssituationer. Skriftliga uppgifter används inte vid dessa yrkesprov.

De fristående yrkesproven avslutas med en bedömningsdiskussion i vilken examinanden deltar tillsammans med arbetsgivar-, arbetstagar- och lärarbedömarna. Under bedömningsdiskussionen bedömer examinanden sitt arbete och sitt kunnande samt slutresultatet av arbetet och erhåller respons från bedömarna i dessa frågor.

6 § Reparations- och underhållsservice i hemmen

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden rådgör sakkunnigt och yrkesmässigt med klienten om de uppgifter som gäller reparations- och underhållsservicen i hemmet, respekterar i all sin verksamhet klientens egendom, privatliv, seder och vanor och utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt.</p>	<p>Verksamhet i klientens hem</p> <ul style="list-style-type: none"> • preciserar arbetsbeställningen tillsammans med klienten och/eller förmannen, bedömer möjligheterna att verkställa det beställda arbetet och kommer vid behov med egna förslag och motiverar dem • uttrycker sig begripligt, tydligt och klientfokuserat och ber vid behov klienten ge noggrannare uppgifter om arbetena • kan definiera situationer i vilka klienten inte förmår fungera som förhandlings- och avtalspart (t.ex. på grund av demens eller sjukdom) och handlar så som situationen kräver • uppträder vänligt, finkänsligt och fördomsfritt • utför sitt arbete omsorgsfullt, ansvarsmedvetet och snabbt • håller sig inom den överenskomna budgeten • ger genom sitt väsen och sin verksamhet en tillförlitlig och yrkesmässig bild av sig själv och/eller av sin arbetsgivare och av sitt yrkesområde • iakttar tystnadsplikt • verkställer arbetsbeställningen på överenskommet sätt och inom överenskommen tid
<p>Examinanden fogar samman eller underhåller möbler, inredning och apparater i hemmet samt utomhusmöbler och utför underhållsarbeten som också normalt är på konsumentens ansvar.</p>	<p>Underhåll av möbler, inredning och apparater i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • fogar samman och underhåller möbler • bygger eller fogar samman inköpta element för gårdskonstruktioner (t.ex. avfallsskjul, lusthus, utegrill, pergola) • skruvar fast gångjärn och handtag som har blivit lösa och oljar in dem vid behov • granskar tätningslisterna i fönstren och byter dem vid behov • rengör golvbrunnar och stanklås vid behov och byter tätningar i vattenkranar • sotar värmepannan och byter vid behov ut munstycket

	<ul style="list-style-type: none"> • vet när värmeelementen kan luftas och luftar dem vid behov • installerar en brandvarnare och/eller granskar batteriet i brandvarnaren och byter vid behov ut det
<p>Examinanden utför små reparationer av ytorna i hemmet och små ändringsarbeten, vet vilka arbeten som kräver speciella tillstånd och känner till finansieringskanalerna och hushållens rätt till skatteavdrag.</p>	<p>Ändringsarbeten i hemmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • hänger upp tavlor, speglar och lampor, monterar skivor, hyllor, gardinstänger, rullgardiner och persienner • byter vid behov ut glödlampor och säkringar • verkställer ändringar som gör det lättare för klienten att röra sig i hemmet, sätter t.ex. upp flera handtag och monterar eller avlägsnar trösklar • utför små ändringsarbeten på ytorna i hemmet (tapetserar väggar, målar väggar och dörrar eller underhåller golvytorna) • ger konsumenten råd i lagstiftnings- och finansieringsfrågor och hänvisar vid behov till sakkunnigas service
<p>Examinanden iakttar anvisningarna om arbets säkerhet och ser till säkerheten på sin arbetsplats, utför sitt arbete så att det skonar miljön och är ergonomiskt riktigt samt beaktar inverkan av sin arbetsprestation på företagets resultat.</p>	<p>Säkerhet, ekonomiskt tänkande, god ergonomi och verksamhet som skonar miljön vid reparations- och underhålls servicen i hemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder behövlig skyddsutrustning och ändamålsenliga skyddskläder och arbets skor • kontrollerar att de elapparater som används är trygga • ser till att arbetet inte medför fara för att klienten skall törna emot något eller snava och att arbetet inte innebär en kemisk risk för klienten • sorterar det avfall som arbetet förorsakar utgående från klientens anvisningar och från rekommendationerna för området • utför sitt arbete ekonomiskt och håller sig inom den överenskomna kostnadsberäkningen • underlättar sitt arbete genom att använda ergonomiskt riktiga arbetsställningar och arbetsredskap och genom att rytmisera arbetet • utför sitt arbete på överenskommet sätt och inom överenskommen tid och använder resurserna sparsamt

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala i delen Reparations- och underhållsservice i hemmen är att examinanden utför små underhållsarbeten på möblerna och apparaterna i hemmet, gör små reparationer av ytorna i hemmet och ändringsarbeten i hemmet och därvid beaktar klientens behov och önskemål. Underhållet av möbler och apparater, reparationer och ändringar av ytor, säkerhet, hänsyn till miljön och god ergonomi bedöms vid autentiska arbetssituationer i klienternas hem. De fristående yrkesproven kan utföras i hemmen men också bl.a. genom att examinanden bygger eller reparerar konstruktioner på gårdsplanen, t.ex. en terrass eller ett lusthus.

Uppgifterna i de fristående yrkesproven utarbetas utgående från kraven på yrkesskicklighet för ifrågavarande examensdel. Uppgifterna skall utarbetas så att det är möjligt att bedöma målet för bedömningen av varje del av examen enligt de i examensgrunderna framställda kriterierna. De fristående yrkesprovets omfattning och längd är tillräcklig när det är möjligt att bedöma samtliga mål för bedömningen. Examinandernas kunnande jämförs inte sinsemellan utan vars och ens sätt att arbeta jämförs med de i examensgrunderna fastställda kriterierna för bedömning. Yrkesproven godkänns när examinanden utför sitt arbete enligt dessa kriterier.

Bedömningen verkställs genom att bedömarna följer med och iakttar examinandens arbete i autentiska arbetssituationer. Skriftliga uppgifter används inte vid dessa yrkesprov.

De fristående yrkesproven avslutas med en bedömningsdiskussion i vilken examinanden deltar tillsammans med arbetsgivar-, arbetstagar- och lärarbedömarna. Under bedömningsdiskussionen bedömer examinanden sitt arbete och sitt kunnande samt slutresultatet av arbetet och erhåller respons från bedömarna i dessa frågor.

7 § Företagsamhet inom branschen för hushållsservice

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är medveten om vilka möjligheter branschen för hushållsservice erbjuder för att inleda företagsverksamhet.	Klientfokuserad företagsamhet <ul style="list-style-type: none">• känner till de olika sätten att producera hushållsservice• är medveten om de förändringar som har skett och som sker inom branschen och inser hur de påverkar framtiden• har kännedom om verksamhetsmöjligheterna inom sitt område för företag inom hushållsservicebranschen och kan bedöma möjligheterna och riskerna med att inleda företagsverksamhet• utför alla sina uppgifter med fokusering på klienterna

<p>Examinanden är medveten om grundbegreppen för företagsverksamhet och om olika företagsformer, vet vilka faktorer som måste beaktas vid planeringen av företagsverksamhet och kan bedöma sina förutsättningar och möjligheter att verka som företagare.</p>	<p>Insikter om grundbegreppen för företagsverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till grundbegreppen för företagsverksamhet (t.ex. verksamhetsbetingelser, affärsidé, verksamhetsplan) • känner till olika företagsformer och skillnaderna mellan dem • känner till de åtgärder som krävs för att grunda ett företag och vet var man kan få tilläggsuppgifter • känner till de lagstadgade och ekonomiska ansvarsuppgifter och skyldigheter som åligger arbetsgivare och företagare • sätter värde på sin yrkesskicklighet och kan framhålla den • kan bedöma sina egenskaper och förutsättningar och sina resurser att verka som företagare
<p>Examinanden förstår och kan bedöma verksamheten i olika slag av företag ur sin synvinkel som en eventuell blivande företagare och anser att principerna för sund affärsverksamhet, klientfokusering, kvalitet, marknadsföring och kostnadsmedvetande är viktiga konkurrensmedel i företaget.</p>	<p>Tillämpning av grundbegreppen för företagsverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • planerar eller har kännedom om företagets verksamhet och mål (t.ex. bakgrund, företagsform, organisation, affärsidé, verksamhetsbetingelser, finansieringsform, kostnadsstruktur, budget) • kan definiera företagets klientsegment • kan definiera serviceprocessen och de olika metoderna för marknadsföring i företaget • inser vilken betydelse företagets tillförlitlighet har vid utvecklingen av en klientrelation • kan bedöma företagets reella konkurrensmetoder nu och i framtiden (t.ex. pris, kvalitet, yrkeskunnighet, service, tillförlitlighet) • känner till de nyckeltal som används inom branschen • är medveten om innebörden av en lönsam verksamhet och känner till olika metoder att påverka företagets lönsamhet • kan vid behov skaffa sig de behövliga uppgifterna och sakkunnigservice när företaget grundas och under de olika skedena av verksamheten

<p>Examinanden bedömer på ett helhetsbetonat sätt sina möjligheter att verka som företagare.</p>	<p>Bedömning av den egna verksamheten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ur klientens synvinkel bedöma sitt arbete som en eventuell företagare • kan ur företagsamhetsperspektiv utnyttja sina erfarenheter
<p>Examinanden kan verkställa de basåtgärder som är nödvändiga för att lyckas med företagsamhet inom hushållsservice.</p>	<p>Praktiska åtgärder vid företagsamhet inom hushållsservice</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör med klienten upp ett skriftligt avtal som fastställer vad som skall göras, när det skall göras och till vilket pris • antecknar servicebesöken och ber vid behov klienten om kvittering • känner till nödvändigheten av en ansvarsförsäkring, har kännedom om lagstiftningen om hushållsservice samt om social- och hälsovårdsservicen och kan därför utföra ett tillförlitligt och yrkesmässigt arbete

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Det centrala vid avläggandet av delen Företagsamhet inom branschen för hushållsservice är företagsamhet och insikter om företagsverksamhet. Examinanden skall kunna förmedla en bild av sig själv som en eventuell företagare och vara medveten om företagets och organisationens verksamhet ur företagsamhetsperspektiv. Det centrala vid bedömningen av den yrkesskicklighet som krävs för denna del av examen är examinandens förmåga att bedöma sina förutsättningar att verka som företagare. Som metod för bedömningen kan man använda diskussioner med sakkunniga i företagsamhetsfrågor. De fristående yrkesprovets omfattning fastställs enligt examinandens individuella plan för yrkesproven.

Beskrivning av yrket

Utgångspunkten för yrkesmässig verksamhet inom hushållsservice är respekten för klienterna, deras familjemedlemmar och deras hem. En central aspekt av arbetet är att beakta klienternas, deras familjemedlemmars och deras anhörigas självbestämmanderätt, valfrihet, förfaringsätt och vanor.

De som är utbildade i hushållsservice kan yrkesmässigt utföra de vardagsuppgifter och dagliga arbeten som normalt utförs i hemmen och familjerna. De producerar hushållsservice för olika slag av klienter enligt vars och ens värderingar, behov och önskemål. Till servicen hör bl.a. städservice i hemmen, textil- och klädvårdsservice, kostservice, assisterande service och skötsel av ärenden, gårdsplans- och trädgårdsservice samt reparations- och underhållsservice i hemmen.

Verksamheten i klienternas hem kräver initiativförmåga, omsorgsfullhet, tillförlitlighet, ansvarskänsla och finkänslighet. För att servicen skall lyckas och vidareutvecklas förutsätter arbetet dessutom färdigheter i klientbetjäning och marknadsföring. Hushållsserviceproducenternas yrkesmässiga grepp om arbetet visar sig i deras anpassning till olika slags situationer. De inser att människorna och deras levnadsvanor är individuella och är kapabla till växelverkan och samarbete med människor i olika åldrar och olika levnadsskeden. De som är utbildade i hushållsservice kan tillämpa sin yrkesskicklighet och sin sakkunskap i olika typer av hem. I sitt arbete använder de verksamhetsmetoder som också skonar miljön.

Produktionen av hushållsservice kräver kunnande inom många sektorer. Tyngdpunkten för kompetensområdena för de olika producenterna av hushållsservice kan placeras på olika sätt så att de kan specialisera sig på den erbjudna servicen enligt sina starka sidor. De som är utbildade i hushållsservice kan i sitt arbete mångsidigt utnyttja sitt kunnande och sina starka sidor inom följande alternativa kompetensområden: De behärskar matlagning och bakning som är anpassad för klienter och familjer i olika åldrar. De kan välja de rätta rengöringsmedlen, städmetoderna, städredskapen och maskinerna för städning i hemmen och kan använda dem mångsidigt och ekonomiskt. De behärskar användningen av olika maskiner och apparater som används för textil- och klädvård i hemmen. De kan tvätta och efterbehandla klientens textilier på rätt sätt. I de olika formerna av hjälpande service och skötsel av ärenden, som också hör till området för hushållsservice, ingår bl.a. att bistå klienterna i att röra sig och använda tekniska hjälpmedel. Olika slag av underhållsarbeten på gårdsplaner och i trädgårdar utgör en del av hushållsservicens omfattande område. Hit hör snöskottning, krattning, gräsklippning och målning av staket. I reparations- och underhållsservicen i hemmen ingår t.ex. målning och tapetsering.

De som är utbildade i hushållsservice utför sitt arbete i klienternas hem, antingen anställda i företag eller föreningar som producerar service eller som arbetstagare i offentliga arbetsgivares företag inom branschen eller som företagare eller självständiga yrkesutövare.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
E-post: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi/svenska/bokhandel